

Οδηγός εξομολόγησης

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Πολλοί προσερχόμενοι στην εξομολόγηση, δεν γνωρίζουμε πολλά πράγματα ή δεν έχουμε κάτι να πούμε και φέρνουμε σαν δικαιολογία την αδύναμη μνήμη μας. Γι' αυτό και ζητάμε από τον ιερέα να μας βοηθήσει.

Όπως λέει και ο π. Αλέξανδρος Ελτσιανίνωφ, «η αδύναμη μνήμη και η ξεχασιά δεν αποτελεί πάντα δικαιολογία. Μπορεί να προέρχεται από έλλειψη σοβαρότητας απέναντι στην αμαρτία, από την πώρωσή μας. Η αμαρτία που βαραίνει τη συνείδησή μας δεν θα ξεχαστεί».

Είναι απαραίτητο πριν προσέλθουμε στον πνευματικό, να καθίσουμε σ' ένα ήσυχο μέρος, να προσευχηθούμε θερμά στον Θεό να μας δώσει αληθινή μετάνοια να φωτίσει τα κρυπτά των καρδιών μας και να κάνουμε μια όσο το δυνατόν τίμια βυθοσκόπηση.

Πόσοι από μας εξομολογούμαστε ασήμαντα πράγματα και αφήνουμε τα βαρύτερα του νόμου;

Μια σημαντική μερίδα ανθρώπων νοιώθουν απόγνωση από το πλήθος ή το μέγεθος των αμαρτιών τους. Πιστεύουν πως δεν υπάρχει ελπίδα σωτηρίας ή πως οι αμαρτίες τους είναι τόσο μεγάλες και φοβερές, που θα καταπλήξουν τον πνευματικό.

Αυτή η διαπίστωση είναι μια από τις αιτίες που πολλοί συγγραφείς – με κυριότερο εκπρόσωπο τον άγιο Νικόδημο τον αγιορείτη- καταγράφουν στα έργα τους τα σχετικά με την εξομολόγηση, όλων των λογίων τις ανθρώπινες αμαρτίες, τους τρόπους, δηλαδή, με τους οποίους απομακρύνεται ο άνθρωπος από τον Θεό.

Πολλοί, π.χ. πιθανόν να σκανδαλίζονται από το «Εξομολογητάριον» του αγίου Νικοδήμου, όπου καταγράφονται λεπτομερέστατα και οι πιο απίθανες αμαρτίες. Ο άγιος Νικόδημος όμως, με την ποιμαντική ευαισθησία που τον διακρίνει, και ανταποκρινόμενος στις πνευματικές ανάγκες της εποχής του προσέφερε μια σπουδαιότατη υπηρεσία.

Όχι μόνον βοηθάει σε μια γνήσια αυτοκριτική και σωστή προετοιμασία, αλλά παράλληλα δίνει θάρρος κι ελπίδα στον αμαρτωλό άνθρωπο, που βρίσκεται στα όρια της απόγνωσης. Του δείχνει, δηλαδή, ότι η εκκλησία, γνωρίζει καλά την ανθρώπινη αμαρτωλότητα• ότι οι δικές του «φοβερές» αμαρτίες δεν είναι άγνωστες για τη μητέρα μας εκκλησία• και ότι είναι λάθος να πιστεύει πως μόνον αυτός είναι κάποιος... τέρας!

Αυτή και μόνον η ανάγκη, που σήμερα με την άμβλυνση των συνειδήσεων γίνεται επιτακτικότερη, μας παρακινεί να καταγράψουμε μερικές από τις αμαρτίες, που πιστεύουμε ότι θα βοηθήσουν σε μια καλύτερη προετοιμασία.

Όπως γράφει ο π. Αλέξανδρος Σμέμαν, όλες οι αμαρτίες συνοψίζονται σε μια βασική αμαρτία: Στην έλλειψη αληθινής αγάπης προς τον Θεό, πίστεως σ' Αυτόν και ελπίδας σ' Αυτόν. Την εξαγόρευση μας μπορούμε να την υποδιαιρέσουμε σε τρεις βασικούς τομείς:

Α΄. Η ΣΧΕΣΗ ΜΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΘΕΟ

Έλλειψη ζωντανής σχέσης με τον Θεό.

Κλωνισμός πίστεως κι εμπιστοσύνη στον Θεό και στην πρόνοιά Του, στις οποιεσδήποτε δυσκολίες .

Ζητήματα πίστεως, αδυναμίας, αμφιβολίας, ολιγοπιστίας.

Αδιαφορία για την προσευχή, νηστεία, θεία λατρεία, εκκλησιασμό, συχνή θεία μετάληψη.

Αδιαφορία για τη μελέτη της αγίας Γραφής και πνευματικών βιβλίων.

Γογγυσμός κατά του Θεού, βλασφημία ή λογισμοί βλασφημίας.

Όρκος, επιορκία, ψευδορκία, ταξίματα.

Μαγεία, μαντεία, αστρολογία, κ.λπ., πίστη στις προλήψεις , στην τύχη, στα όνειρα.

Όλα αυτά τα αμαρτήματα έχουν το καθένα τη σοβαρότητά τους. Θα σταθούμε μόνον σε τρία από αυτά , στα οποία οι χριστιανοί δεν δίνουν τόση σημασία:

1) Το πρώτο είναι το θέμα της θείας μεταλήψεως. Η πλειοψηφία των χριστιανών ζουν μακριά από το ποτήριο της ζωής, πολλές φορές χωρίς λόγο. Η αποφυγή της θείας κοινωνίας είναι περιφρόνηση της θυσίας του Χριστού και βέβαια μεγάλη αμαρτία.

2) Το δεύτερο είναι η προσευχή. Συνήθως στην εξομολόγηση μιλάμε σχολαστικά για τη νηστεία, ή για άλλα ασήμαντα πράγματα και δεν αναφέρουμε καθόλου το θέμα της προσευχής, με την οποία έχουμε πάρει διαζύγιο.

Ούτε βέβαια για την αμέλειά μας κατά την ώρα της προσευχής. Κι έπειτα απορούμε για την κατάστασή μας. Πώς μπορούμε όμως χωρίς τη συχνή θεία κοινωνία και διαρκή επικοινωνία με τον Θεό να προχωρήσουμε;

Έλεγε κάποιος ιερέας πολύ σοφά: «Αν θέλεις να δεις πόση αγιότητα και πνευματικότητα διαθέτει κάποιος, ρώτησε τον πόσο προσεύχεται!». Δεν είναι τυχαίο πως όλοι ανεξαιρέτως οι άγιοί μας ήταν άνθρωποι προσευχής. Το κυριότερο έργο τους ήταν η προσευχή, κάτι που για μας είναι πάρεργο.

3) Τέλος, το θέμα της μαγείας. Είναι μια μεγάλη πληγή. Χιλιάδες άνθρωποι τρέχουν σε μάγους, σε καφετζούδες, σε χαρτορίχτρες, σε αστρολόγους, ή σε «φωτισμένες» και οραματίστριες. Πηγαίνουν ελαφρά τη καρδιά, αγνοώντας ότι αυτό αποτελεί τη χειρότερη βλασφημία κατά του Θεού, την άρνηση του βαπτίσματος, τη συνεργασία με τον σατανά.

Β΄. Η ΣΧΕΣΗ ΜΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΠΛΗΣΙΟΝ

Έλλειψη αγάπης για τον πλησίον, αδιαφορία γι' αυτόν, υποτίμηση, περιφρόνηση.

Μίσος, φθόνος, χαιρεκακία, έχθρα, μνησικακία, εκδικητικότητα, ανταπόδοση κακού, σκληρότητα, ασυγχωρησία, πικρία, ζήλεια.

Εριστικότητα, φιλονεικία, κατάρες, ύβρεις, ειρωνεία, εμπαιγμός, κοροϊδία, χειροδικία, φόνος.

Κατάκριση, καταλαλιά, ιεροκατηγορία, συκοφαντία, ραδιουργία, καχυποψία.

Ψεύδος, ανειλικρίνεια, ανεντιμότητα.

Κλοπή, κατάχρηση, καταστροφή ξένης περιουσίας, κακομεταχείριση της δημιουργίας του Θεού.

Αγνωμοσύνη, αχαριστία, αναίδεια, θρασύτητα, έλλειψη σεβασμού σε γονείς, προϊσταμένους, ιερείς, κ.λπ.

Σκανδαλισμός άλλων με την ζωή μας, τη συμπεριφορά μας, την προκλητική εμφάνιση.

Παράλειψη καλού κι ελεημοσύνης.

ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Έλλειψη αγάπης, πνεύματος θυσίας, υποχωρητικότητας κι αλληλοκατανόησης.

Έλλειψη ενδιαφέροντος, καλωσύνης και χρόνου για την σύζυγο και τα παιδιά.

Εριστικότητα, πείσμα, υπονόμηση συζύγου.

Αδιαφορία για την ανατροφή και χριστιανική αγωγή των παιδιών.

Παράλογες και εγωιστικές απαιτήσεις από σύζυγο και παιδιά.

Άκαιρες, πιεστικές και αδικαιολόγητες επεμβάσεις στη ζωή και στις αποφάσεις των παιδιών, ή στις οικογένειές τους. Υπονόμηση των προσπαθειών τους και του

δεσμού τους.

Μοιχεία.

ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Απάτη, νοθεία στην εργασία ή στο εμπόρευμα.

Αισχροκέρδεια, κατάχρηση, παρανομία, τοκογλυφία, απόκρυψη εμπορευμάτων, κλοπή.

Ανεντιμότητα στις συναλλαγές, δολιότητα επαγγέλματος.

Κακομεταχείριση, εκμετάλλευση, αδικία σε βάρος των υπαλλήλων, εργατών, υφισταμένων.

Προσωποληψία.

Κι εδώ αν προσπαθήσουμε να αναλύσουμε τη σοβαρότητα και τους καρπούς της κάθε αμαρτίας θα χρειάζονταν τόμοι ολόκληροι. Δίχως να θέλουμε να παραβλέψουμε ή να υποτιμήσουμε καμιά αμαρτία, θα σταθούμε και πάλι σε τρεις, που ταλαιπωρούν ιδιαίτερα τις ψυχές μας, αλλά δεν δίνουμε μεγάλη σημασία.

1) Η συντριπτική πλειοψηφία των ανθρώπων έχουμε κάποιο μικρό ή μεγάλο πρόβλημα στις διαπροσωπικές σχέσεις. Για ασήμαντες αφορμές πολλές φορές, ερχόμαστε σε προστριβές με τους άλλους. Μια αθώα κουβέντα, ή μια σπιθαμή γης, γίνεται αιτία συχνά να καταστραφούν φιλίες, ή συγγενικοί δεσμοί.

Ο εγωισμός και η κακία μας κατακλονίζουν και δείχνουμε μια δαιμονική σκληρότητα, ένα σατανικό πείσμα. Έτσι φτάνουμε πολλοί στον πνευματικό, εξομολογούμαστε ένα σωρό ασήμαντες λεπτομέρειες και δεν θεωρούμε σημαντικό να ομολογήσουμε την έλλειψη αγάπης και τη σκληρότητά μας• ότι π.χ. έχουμε διακόψει την επικοινωνία με τον αδελφό μας, τον γείτονα, τον φίλο, τον συγγενή• ότι δεν του λέμε ούτε «καλημέρα» .

Ή και αν τα εξομολογούμαστε, το κάνουμε ψυχρά και τυπικά, σαν να μην συμβαίνει τίποτα• περισσότερο για να δείξουμε πόσο άδικο έχει ο άλλος και πόσο δίκιο εμείς. Οι πνευματικοί πολύ συχνά είναι μάρτυρες μιας δαιμονικής κατάστασης. Μας συστήνουν, δηλαδή, να προσπαθήσουμε να συμφιλιωθούμε με τον πλησίον μας ή τον εχθρό μας και μεις απαντάμε αναιδέστατα:

«Μέχρι να πεθάνω δεν θα του μιλήσω! Δεν θέλω να τον δω στα μάτια μου! Ούτε στην κηδεία μου θέλω νάρθει!». Είναι όμως αυτό εξομολόγηση; Υπάρχει σ' αυτά τα λόγια υποψία μετανοίας; Κι έχουμε έπειτα την απαίτηση να μας επιτρέψει ο πνευματικός μας να συμμετάσχουμε στη θεία κοινωνία, τη στιγμή που αυτή τη θεία κοινωνία την αρνούμαστε και την υπονομεύουμε. Η αρρώστια αυτή είναι τόσο φοβερή, που απαιτεί θερμή προσευχή...

... Τέλος ας μην ξεχνάμε πως ο ίδιος ο Χριστός θεωρεί την αμαρτία αυτή ως το μόνο εμπόδιο για την συμμετοχή στη θεία κοινωνία:

«Εὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάκεῖ μνησθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ἅφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὑπάγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἔλθων πρόσφερε τὸ δῶρόν σου».

Δηλαδή, «όταν προσφέρεις το δώρο σου στο ναό κι εκεί θυμηθείς πως ο αδελφός σου έχει κάτι εναντίον σου, άφησε εκεί, μπροστά στο θυσιαστήριο του ναού το δώρο σου, και πήγαινε να συμφιλιωθείς πρώτα με τον αδελφό σου, και ύστερα έλα να προσφέρεις το δώρο σου» (Ματθ. Ε, 23-24).

2) ας σταματήσουμε και σε μιαν άλλη φοβερή αμαρτία, την κατάκριση, που ανθεί ιδιαίτερα στα «χριστιανικά» περιβάλλοντα. Ο λόγος του Ιησού είναι κατηγορηματικός:

«Μή κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε» (Ματθ. Ζ, 1). Εμείς όμως δεν χάνουμε ευκαιρία για να κατακρίνουμε. Λησμονούμε πως η κρίση ανήκει μόνο στον Θεό. Γι' αυτό και η κατάκριση είναι αντιποίηση αρχής.

Σήμερα έχει γίνει της μόδας να μιλάμε για τον αντίχριστο συνεχώς. Όλοι σχεδόν ψάχνουμε δεξιά κι αριστερά να εντοπίσουμε τα ίχνη του αντίχριστου• ανησυχούμε• αναζητάμε τρόπους για να προφυλαχθούμε• επισημαίνουμε «σημεία» και αναλύουμε προφητείες για τον επικείμενο ερχομό του• οργανώνουμε συλλαλητήρια εναντίον του• αναρωτιόμαστε ποιός είναι, πώς θα 'ναι κ.λπ. Ο άγιος Αναστάσιος ο Σιναΐτης ανατρέπει όλη αυτή την προβληματική μας, λέγοντας ένα φοβερό λόγο: «Εκείνος που κρίνει πριν από την παρουσία του Χριστού, είναι ο αντίχριστος, γιατί αρπάζει το αξίωμα του Χριστού!»...

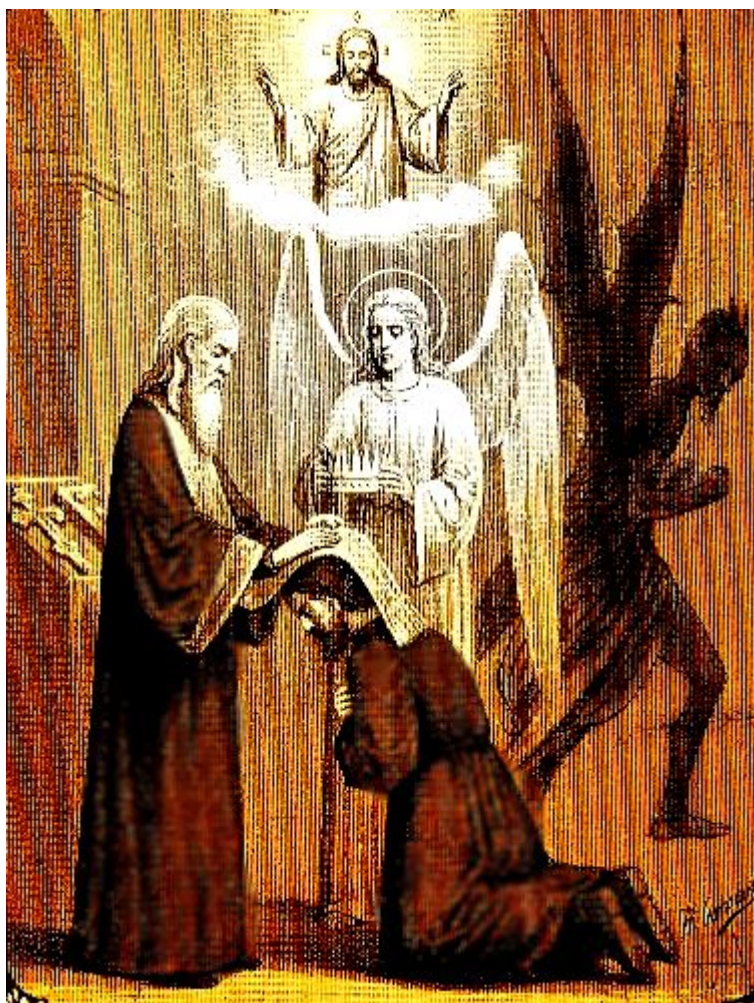
3) Τέλος, ας θίξουμε με λίγα λόγια και το αμάρτημα του σκανδαλισμού, που σήμερα το θεωρούμε παρωνυχίδα.

Σκανδαλίζουμε τους άλλους με χίλιους δυο τρόπους, με την ασυνέπεια λόγων και

πράξεών μας, με τη γλώσσα μας, την απροσεξία, την ανεντιμότητα, την άστατη ζωή μας, την προκλητική εμφάνισή μας. Και εδώ ο Χριστός είναι κάτι παραπάνω από κατηγορηματικός.

Ας θυμηθούμε τί είπε για τα σκάνδαλα και τους σκανδαλοποιούς. Ίσως να φαίνεται υπερβολικό, αλλά ο Χριστός μεταξύ μιας άλλης φοβερής αμαρτίας, της αυτοκτονίας και του σκανδαλισμού, φαίνεται να προτείνει την πρώτη:

«ἀνένδεκτόν ἐστι τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται. Λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθος μυλικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν».

σκάνδαλα • αλλοίμονον ὅμως σ' εκείνον ὄν να κρεμάσει μια μυλόπετρα στον Z, 1-2).

Γ'. Η ΣΧΕΣΗ ΜΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΑΣ

Αδιαφορία για την πνευματική ζωή και κατάρτισή μας.

Ανευθυνότητα, ραθυμία, ακηδία, αμέλεια.

Διασκεδάσεις, χαρτοπαιξία, γαστριμαργία, λαιμαργία, μέθη, ναρκωτικά.

Φιλαργυρία, απληστία, πλεονεξία, πλούτος, καταναλωτική μανία, πολυτέλεια,

επιδίωξη βολέματος, ατομισμός.

Υποκρισία.

Αισχρολογία, αργολογία, φλυαρία.

Θυμός, οργή.

Υπερηφάνεια, οίηση, εγωισμός, υπεροψία, ματαιοδοξία, κενοδοξία, φιλαρχία, φιλοπρωτεία, μεγαλομανία, μεγαλοστομία, φιλαρέσκεια, επιδίωξη επαίνων, πείσμα, ισχυρογνωμοσύνη, δαιμονική αυτοπεποίθηση, ιδιοτροπία.

Αμαρτίες και πειρασμοί της σάρκας. Έλλειψη σεβασμού στο σώμα, που είναι ναός του Αγίου Πνεύματος.

Ανάγνωση ανήθικων περιοδικών, βιβλίων κ.λπ. ή θέαση ανήθικων κινηματογραφικών, θεατρικών, τηλεοπτικών έργων.

Ανήθικες σκέψεις, λογισμοί, φαντασίες.

Πορνεία, μοιχεία, αυνανισμός, κ.λπ. σαρκικά αμαρτήματα.

Έκτρωση.

Κι εδώ είναι αναγκαίο να κάνουμε κάποιες παρατηρήσεις.

Πολλοί άνθρωποι που έχουν πέσει σε σαρκικές αμαρτίες, δεν μιλούν γι' αυτές στην εξομολόγηση, γιατί τις θεωρούν «φυσικές».

Μάλιστα πολλοί απ' αυτούς προτείνουν στην εκκλησία να ..προσαρμοστεί στις σύγχρονες ανάγκες του ανθρώπου και να αλλάξει την ηθική της! Η ηθική όμως της εκκλησίας δεν είναι φούρνος του Χότζα για να αλλάξει σύμφωνα με τα βίτσια του καθενός. Η ηθική της εκκλησίας δεν είναι διαπραγματεύσιμη. Δεν έχει ανάγκη η εκκλησία αλλαγής, αλλά εμείς.

Άλλοι πάλι αντίθετα, θεωρούν τις αμαρτίες της 7ης εντολής , δηλαδή τις σαρκικές αμαρτίες, σοβαρότερες από τις άλλες. Και έτσι ή ντρέπονται να εξομολογηθούν, ή όταν εξομολογούνται στέκονται με επιμονή μόνον σ' αυτές αφήνοντας άλλες που μπορεί να είναι βαρύτερες στα μάτια του Θεού.

Ας μην ξεχνάμε όμως, πως ο Χριστός, χωρίς να παραθεωρεί τη συγκεκριμένη αμαρτία, στάθηκε με ιδιαίτερη συμπάθεια και έδειξε μεγάλη ευαισθησία στους πόρνους. Δεν έκανε το ίδιο όμως με τους υποκριτές και τους φιλάργυρους.

Στους πρώτους μάλιστα απηύθυνε τα φοβερά εκείνα «Οὐαί» και την φράση : «ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρνοι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ», δηλαδή, σας βεβαιώνω πως οι τελώνες και οι πόρνες θα μπουν πριν από σας στη βασιλεία του Θεού» (Ματθ. ΚΑ, 31).

Γι' αυτό και η εκκλησία έχει να επιδείξει ένα πλήθος αγίων, που το πάθος αυτό δεν μπόρεσε να σταθεί εμπόδιο στο δρόμο τους. Πολύ ωραία σημειώνει ο άγιος

Ιωάννης της Κλίμακος:

«Είδα ψυχές που έρρεπαν με μανία στους σαρκικούς έρωτες. Αυτές λοιπόν αφού έλαβαν αφορμή μετανοίας από την γεύσι του αμαρτωλού έρωτος, μετέστρεψαν αυτόν τον έρωτα σε έρωτα προς τον Κύριον. Έτσι ξεπέρασαν αμέσως κάθε αίσθημα φόβου και εκεντρίσθηκαν στην άπληση αγάπη του Θεού. Γι' αυτό και ο Κύριος στην αγνή εκείνη πόρνη (Λουκ. ζ' 37-48) δεν είπε ότι εφοβήθηκε, αλλά «ότι ηγάπησε πολύ» και κατώρθωσε εύκολα να αποκρούση τον ένα έρωτα με τον άλλον».

Από την άλλη πλευρά ο Χριστός δεν στέκεται στην αμαρτία που γίνεται μόνο με το σώμα, αλλά πάει πολύ βαθύτερα:

«'Εγώ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτὴν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ». (Ματθ. Ε, 28).

Επομένως, σύμφωνα με τα λόγια του Κυρίου, όλοι είμαστε παραβάτες της 7ης εντολής. Και για να είμαστε ειλικρινείς , αν θέλουμε να μετρήσουμε τις καθημερινές μας πορνείες, θα χρειαζόμασταν ..ηλεκτρονικό υπολογιστή!

Αν δούμε ευρύτερα το αμάρτημα αυτό, θα αντιληφθούμε ότι πορνεία είναι κάθε χρησιμοποίηση του άλλου ανθρώπου για δικό μας όφελος, για δική μας ικανοποίηση. Μ' αυτή την έννοια αν θέλουμε να ψάξουμε πόσες φορές έχουμε, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, χρησιμοποίησει τους άλλους (τους φίλους, τους συγγενείς, τα παιδιά μας, τους υφισταμένους μας κ.λπ.) για τις δικές μας εγωκεντρικές επιθυμίες τότε θα χρειαζόμασταν οπωσδήποτε την βοήθεια των κομπιούτερς...!

Πέραν αυτού όμως, το σοβαρό μας σφάλμα είναι ότι σχεδόν όλοι μας πάμε κατευθείαν στην 7η εντολή, ενώ πριν υπάρχουν άλλες 6.

Σημειώσαμε πιο πάνω το αμάρτημα της φιλαργυρίας. Ελάχιστοι νοιώθουμε την ανάγκη να πούμε κάτι γι' αυτό. Μπορεί να λέμε, «δεν σκότωσα, δεν έκλεψα, δεν εμοίχευσα» και όμως να έχουμε 5-6 διαμερίσματα και αρκετές καταθέσεις, ή κι αν δεν έχουμε, αυτό είναι το όνειρό μας και ο στόχος της ζωής μας. Έτσι, σαν διάθεση νά 'μαστε φιλοχρήματοι και άπληστοι. Λησμονούμε τον λόγο του Ευαγγελίου :

«Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι...». Ξεχάσαμε πως αν ο Χριστός ἔδειξε συμπάθεια στους πόρνους, δεν ἔκανε το ἴδιο με τον πλούσιο. Είναι τυχαίο ὅτι ο Χριστός κάνει την πιο τρομακτική περιγραφή της κόλασης στην παραβολή του πλουσίου και του Λαζάρου;

Είναι τυχαίο ὅτι ο Χριστός εἶπε για τους πλούσιους την φοβερή φράση: «ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυπήματος ραφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν».

Δηλαδή, «Σας διαβεβαιώνω πως δύσκολα θα μπει πλούσιος στη βασιλεία του Θεοῦ. Και σας το επαναλαμβάνω. Είναι ευκολότερο να περάσει καμήλα από την κλειδαρότρυπα παρά να μπει πλούσιος στην βασιλεία του Θεοῦ» (Ματθ. 19, 23-24).

Γιατί ο φιλοχρήματος ἔχει μόνη του ελπίδα το χρήμα, που δεν τον αφήνει να δει τον διπλανό του. Και τόσο πολύ μεθάει ἀπ' αυτό το πάθος, που κάνει τα πάντα, πατάει ἐπὶ πτωμάτων για να πλουτίσει. Κανείς δεν πλουτίζει δίχως αμαρτίες. Ο ἴδιος ο μαθητής του Χριστοῦ, ο Ιούδας, τον πρόδωσε για τριάκοντα ἀργύρια. Ἐνας ἄνθρωπος που πιστεύει στο χρήμα, δεν μπορεί να πιστεύει στον ἀληθινό Θεό...

Από το βιβλίο του π.Νεκταρίου Αντωνόπουλου Επιστροφή
(Μετάνοια και Εξομολόγηση). Εκδ."Ακρίτα"

Πηγή: inpantanassis.blogspot.gr